

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

A Kállósemjéni csordalegelő (HUHN20134) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Nyíregyháza

2014

Ügyfél

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner

E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület.

Vezető szakmai koordinátor

Dr. Magura Tibor

Szakmai koordinátor

Lesku Balázs

Olajos Péter

Vezető természettudományi szakértő

Dr. Szigetvári Csaba

Vezető agrárgazdálkodási szakértő

Tóth Sándor

Közreműködő szakértők

Bocz Renáta

Forgács Zoltán

Hauberger Júlia

Lukács Attila

Somlai Tibor

Török Hunor Attila

Zsigó Krisztina

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2014

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	5
1.A terület azonosító adatai.....	6
1.1.Név	6
1.2.Azonosító kód	6
1.3.Kiterjedés	6
1.4.A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	6
1.5.Érintett települések.....	6
1.6.Egyéb védettségi kategóriák.....	6
1.7.Tervezési és egyéb előírások.....	6
2.Veszélyeztető tényezők.....	8
3.Kezelési feladatok meghatározása	11
3.1.Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	11
3.2.Kezelési javaslatok	12
3.2.1.Élőhelyek kezelése	12
3.2.2.Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	20
3.2.3.Fajvédelmi intézkedések.....	21
3.2.4.Kutatás, monitorozás	21
3.2.5.Mellékletek	22
3.3.A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	23
3.3.1.Agrártámogatások.....	24
3.3.2.Pályázatok.....	27
3.3.3.Egyéb.....	27
3.4.A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	27
3.4.1.Felhasznált kommunikációs eszközök.....	27
3.4.2.A kommunikáció címzettjei.....	27
3.4.3.Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	30
II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció.....	33
1.A tervezési terület alapállapot jellemzése	34
1.1.Környezeti adottságok.....	34
1.1.1.Éghajlati adottságok	34
1.1.2.Vízrajzi adottságok	34
1.1.3.Talajtani adottságok	34
1.2.Természeti adottságok.....	35
1.2.1.A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek.....	36
1.2.2.A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok	41
1.2.3.A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	41
1.2.4.A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok	43
1.3.Területhasználat	43
1.3.1.Művelési ág szerinti megoszlás	44
1.3.2.Tulajdoni viszonyok	44
1.3.3.Területhasználat és kezelés.....	44
2.Felhasznált irodalom	47
3.Térképek.....	48

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Kállósemjéni Csordalegelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20134
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	31,27 ha
--------------------------------	----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 1530* - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak
- 6260* - Pannon homoki gyepek

1.4.2. Jelölő fajok

- ürge (*Spermophilus citellus*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

1.5. Érintett települések

Kállósemjén

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet tartalmazza.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvánító jogszabály száma
„ Ex lege” szikes tó	HNS034	Honcsokos	24,62 ha	1996. LIII. tv. a természet védelméről

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat részben magterület, részben ökológiai folyosó övezetének része .

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területre természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területrendezési terve - 19/2011 (XII.1.) rendelet
- Kállósemjén nagyközség településszerkezeti terve - 99/2004. (XI.24.) határozat
- Kállósemjén nagyközség szabályozási terve és helyi építési szabályzat - 14/2009. (VII.31.) határozat

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Körzeti erdőterv: Nyíregyházi erdészeti tervezési körzet második erdőterve (**Érvényes:** 2008.01.01 - 2017.12.31).

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

I/5. Szabolcs-Szatmár-beregi apróvadas körzet vadgazdálkodási terve. **Érvényes:** 2014-ig. (Készítését az Országos Vadgazdálkodási Adattár koordinálta.)

Kállay Vadásztársaság, Kállósemjén (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-854110-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. **Érvényes:** 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

Halgazdálkodási terv a területre vonatkozóan nem áll rendelkezésre.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

Lónyai-főcsatorna alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve - Elfogadás dátuma: 2010.08.01. A terv a Víz Keretirányelv keretében készült, melynek célja, hogy a felszíni és felszín alatti vizek jó állapotba kerüljenek 2015-ig. Amennyiben ezt a természeti és gazdasági lehetőségek nem teszik lehetővé 2015-ig, akkor a határidők a VKI által felkínált mentességek alapos indoklásával 2021-re, illetve 2027-re kitolhatók.

1.7.7. Egyéb tervek

Egyéb terv a tervezési területre nem vonatkozik.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A04.01	intenzív legeltetés	L	57%	1530*, 6260* A tervezési terület kis mérete, a legelő teljes kihasználtsága miatt időszakosan és lokálisan (különösen alacsony fűhozamú években) túllegettetés léphet fel, ami a specialista és társuláskötő fajok visszaszorulásához, a gyomfajok elszaporodásához vezet.
A04.02	alullegettetés	M	3%	1530* A tervezési terület egy nehezen megközelíthető részén rendszeres legeltetés nem folyik. Ez elősegíti a cserjésedést, az inváziós fajok terjedését; illetve az avarfelhalmozódás, filcesedés révén a gyepek elszegényedését okozza.
B01.02	beerdősítés / fásítás idegenhonos fajokkal	M	7%	1530* A tervezési területen gyepek művelési ágú területen tájidegen fajok állományai találhatóak, amelyek a környezetben jellemző szikes gyepi vegetáció hiányzik. Ugyanakkor erdő művelési ágú területen is található teljesen fátlan, szikes növényzetű élőhely, ami erdősítési kényszer következtében a szikes élőhely eltűnését eredményezheti.
G05.11	közúti ütközésből eredő sérülés vagy pusztulás	L	Nem értelmezhető	<p>Úrge (<i>Spermophilus citellus</i>) A tervezési területtel szomszédos nagy forgalmú főúton a faj kóborló példányai gázolás áldozataivá válhatnak.</p> <p>Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) A tervezési területtel szomszédos nagy forgalmú főúton a faj vándorló példányai, különösen vonulási időszakban gázolás áldozataivá válhatnak</p>
H02.03	települések diffúz talajvízszennyezése	M	60%	1530* A területet keleti oldalról határoló utca felől vízjogi engedély nélküli árok vezet a területre a csapadékvíz, ami szennyezést okozhat.
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	M	20%	1530* A terület szikes élőhelyeinek peremén jelentős mennyiségben, egyelőre zömmel a gyepekkel szomszédos erdőkben és azok szegélyén agresszíven terjedő inváziós fajok - keskenylevelű ezüstfa (<i>Eleagnus angustifolia</i>), bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), zöld juhar (<i>Acer negundo</i>) - vannak jelen, amelyek a jelölő élőhelyen megfelelő kezelés hiányában jelentős mértékű invázióra képesek. Kialakuló állományuk alatt az élőhely tartósan megsemmisülhet.

				6260* A területen a homoki gyepek szegélyi részein egyelőre kis mennyiségben, de lokálisan agresszíven terjedő inváziós fajok vannak jelen - keskenylevelű ezüstfa (<i>Eleagnus angustifolia</i>), akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>), amelyek a jelölő élőhelyen megfelelő kezelés hiányában kisebb-nagyobb mértékű invázióra képesek. Kialakuló állományuk alatt az élőhely erősen degradálódhat, vagy akár tartósan meg is semmisülhet.
J02.05.02	belvízviszonyok megváltoztatása	M	55%	1530* A vízkémiai és mennyiségi szempontból a tervezési területen átvezető belvízelvezetési célú csatorna révén a területre máshonnan származó, nem a lokális talajvízdinamikának megfelelő összetételű és mennyiségű vizek érkeznek, ami a szikes karakter megőrzését veszélyezteti.
J03.01	tipikus élőhelyi adottságok csökkenése vagy megszűnése	M	55%	1530* A tervezési területen az üde gyepek és mocsarak szikes karaktere gyenge, sziki specialisták, karakterfajok csekély arányban vannak jelen. A terület legmélyebb részén található mocsári növényzet szikes karakterét már teljesen el is veszítette. Feltehetőleg a jelenség a terület vízgyűjtőjéről érkező tápanyag és egyéb szennyezőanyag-terheléssel, illetve a hidrológiai viszonyok megváltozásával áll összefüggésben.
K05	csökkenő termékenység / genetikai leromlás	M	nincs adat	Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>). A kis állomány méret és az elszigeteltség miatt az állomány genetikai leromlása valószínűsíthető.
Kód	A területre kívülről ható veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	M	15%	1530*, 6260* A szántóterületekhez közeli szikes élőhelyek élővilágát károsíthatják az onnan átsodródó vagy átmosódó növényvédőszerrel.
H02.06	mezőgazdasági és erdészeti tevékenységből származó diffúz talajvízszennyezés	M	30%	1530* A környező szántóterületeken történő trágyázás tápanyagterhelést okoz a jelölő élőhelyeken, ami a nitrofil fajok elszaporodását, gyomosodást, az élőhely biológiai sokféleségének csökkenését, degradációját vonja maga után.
Kód	Jövőbeli valószínűsíthető veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A04.03	pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	H	65%	Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>). A legeltetés esetleges felhagyásával az ürge számára szükséges tartósan rövid fűvű állapot megszűnhet; ilyen formában alkalmatlanná válhat az élőhely a faj számára. 1530* A szikes gyepek legeltetés hiányában elnádásodás, túlzott avarfelhalmozódás következtében jellegtelenné, szegényessé válnak.

B01	erdőtelepítés	H	4,5%	1530* A szikes élőhelyek egy része az erdészeti nyilvántartásban üzemtervezett erdőként van nyilvántartva. Ezeknek a jelenleg fátlan szikes élőhelyeknek az erdővel való betelepítése, vagy annak a kísérlete a jelölő élőhely megsemmisülését vonja maga után.
M01.02	aszály és csapadékmennyiség csökkenés	M	50%	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>). Az aszály és csapadékmennyiség csökkenése hatására a faj szaporodó- és élőhelyeinek kiterjedése, időbeli tartóssága csökken. 1530* Az aszály és csapadékmennyiség csökkenése az élőhelytípus szárazodását, jellegének kedvezőtlen irányú megváltozását, szélsőséges esetben az élőhely megsemmisülését okozhatja.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések:

A Kállósejéni Csordalegelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során priritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (SDF) találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A Natura 2000 területen a célállapot, hogy a jelölő közösségi jelentőségű élőhelyek, a 1530* kódú „pannon szikes sztyeppék és mocsarak” illetve a 6260* kódú „pannon homoki gyepek” legalább az alapállapot felmérése során tapasztalt nagyságban, karakterüket megőrizve, az azokat fenntartó gazdálkodás keretében fennmaradjanak, olyan állapotban, hogy a közösségi jelentőségű fajok - ürge (*Spermophilus citellus*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*) - számára alkalmas élőhelyül szolgáljanak hosszú távon is. A megjelölt prioritások szerinti célkitűzések megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A terület egységének, természetes élőhelyi sokféleségének megőrzése: a szikes tómeder és a homoki gyepek megőrzése szükséges, azok megóvása beszántással, erdősítéssel, beépítéssel, vonalas létesítmények kialakításával szemben.
- A természetes szikes és homoki gyepek fenntartása, illetve a terület ürge (*Spermophilus citellus*) populációjának megőrzésének érdekében a folyamatos, de a gyepek természeti értékét nem károsító intenzitású legeltetés fenntartása szükséges. A legeléssel nem hasznosítható területrészek esetében a gyepek kezelését kíméletes kaszálással szükséges biztosítani.
- Szükséges megelőzni az inváziós növényfajoknak a természeti értékeket veszélyeztető terjedését, ezért a területen megjelenő inváziós és tájidegen fa- cserje- és lágyszárú fajok folyamatos visszaszorításáról szükséges gondoskodni.
- A szikes jelleg megóvásának érdekében a közvetlen vízgyűjtőről származó szennyezést szükséges megakadályozni.
- A szikes élőhelyek jellegének megőrzése érdekében szükséges megelőzni, hogy a területre a szikes élőhelyi adottságokat károsan befolyásoló minőségű és mennyiségű víz érkezzon.
- A területtel szomszédos szántókon kíméletes gazdálkodás kialakításával, lehetőség szerint azok gyepesítésével vagy erdősítésével indokolt gondoskodni a természetes élőhelyeket érintő esetleges káros hatások megelőzéséről.

A tervezési terület nem érint madárvédelmi területet.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, és részben az élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységek (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). Az egyes kezelési egységekre nem vonatkoztatható élőhelyrekonstrukciós, fajvédelmi, kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.2. - 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek - KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. A 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé.

A Kállósemjéni csordalegelő Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 6 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5 mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2013-ban tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna határ követő egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezeléseket, beavatkozások gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekinthető, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

KE-1 kezelési egység

A KE-1 kezelési egység a tervezési terület száraz legelőgyepjeit foglalja magába, amelyek nagy része jelölő élőhelyként jelentős természeti értéket képvisel, és a Natura 2000 terület ürge állományának kizárólagos előfordulási helye. A kezelési javaslatok középpontjában a kíméletes legeltetési használat folytatása áll.

(1) Meghatározása: Természetközeli állapotú homoki legelőgyeppek, illetve az azokba ágyazott, azokat szegélyező egyéb kis kiterjedésű élőhelyek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): H5b; H5bxOB
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): OFxOG; S7; S7xP2b
- Natura 2000 élőhelyek: 6260*

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

A kezelési javaslatok alapja a területet fenntartó gazdálkodás (legeltetés, kaszálás) folytatása. Az ürge élőhelyeinek biztosítása miatt a kezelési egység területén prioritást indokolt adni a legeltetéses használatnak.

- Felülvetés nem megengedett. (GY01).
- Tárcsázás nem megengedett. (GY10).
- Tüzpázták létesítése nem megengedett. (GY15).
- Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás. (GY19).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék. (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár). (GY70).
- Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 ÁE/ha. (GY42).
- Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárzúzás. (GY112).
- Legelőterületen a tisztító kaszálást és szárzúzást úgy kell végezni, hogy az őshonos legelőgyomokkal terhelt területrészek 50%-nál nagyobb arányban ne sérüljenek. (GY114).
- A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges. (GY29).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságának be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetni kell. (GY31).
- Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos. (GY115).
- Gyepterületen trágyaszarvas kialakítása tilos. (GY116).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési, fenntartási javaslatok indoklása: A kezelési egység területén a kezelés fő feladata a 6260* élőhelytípusnak megfelelő homoki legelőgyep megfelelő állapotának, továbbá az élőhelyhez kötődő ürge (*Spermophilus citellus*) populációnak a fenntartása. A közepes természetességű, érzékeny specialista fajokat nem tartalmazó, hosszabb ideje a legeltető gazdálkodáshoz alkalmazkodott homokgyepi élőhelyen a közepes intenzitású legeltetés folytatása nem veszélyeztet természeti értékeket. Az ürge számára fontos tartósan rövid fűvű állapot fenntartása leginkább a legeltető gazdálkodással oldható meg. A homoki legelőgyep természetes alkotói az őshonos legelőgyomok, azonban túlzott elszaporodásuk megakadályozására, illetve inváziós gyomok elterjedésének megelőzésére szükséges a tisztító kaszálás végzése.

KE-2 kezelési egység

A KE-2 egység a tervezési terület időszakos vízborítású, de legelőként használható részben szikes jellegű réti és mocsári élőhelyeit foglalja magában. Az itt található jelölő élőhelyek kedvező állapotban tartásához a legeltető használat felel meg legjobban, de kaszálóként való hasznosításuk sem áll szemben az alapvető természetvédelmi célkitűzésekkel. A kezelési javaslatok lényegi részét képezi ezen kívül az élőhelyek megfelelő vízellátásának biztosítása.

(1) Meghatározása: Üde szikes és nem szikes rétek, időszakos vízállású mocsári élőhelyek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): F2; F2xB3; F2xD34; B2xB6; B3xB6; B5; B5xOA; B6; B6xB3; D34; OB; OAxOB
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok: -
- Natura 2000 élőhelyek: 1530*; 6440

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

A kezelési javaslatok alapja a területet fenntartó gazdálkodás (legeltetés, kaszálás) folytatása. A kis kiterjedésű Natura 2000 terület egységes kezelése, egyúttal a kis léptékben megvalósítható élőhelyi sokféleség fenntartásának biztosítása miatt a kezelési egység területén prioritást indokolt adni a

legeltetési használatnak. Gazdálkodási jellegű javaslatként az alábbi előírások szerinti fenntartás indokolt:

- Felületés nem megengedett. (GY01).
- Tárcsázás nem megengedett. (GY10).
- Tűzpászták létesítése nem megengedett. (GY15). Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék. (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár). (GY70).
- Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 ÁE/ha. (GY42).
- A gyepek évente csak egyszer lehet kaszálni. (GY80).
- A gyepterület kaszálása, szárazítása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges. (GY29).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetni kell. (GY31).
- Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos. (GY115).
- Gyepterületen trágyaszarvas kialakítása tilos. (GY116).
- A területen szóró, vadetető, szózó, a vegetációs időszakban erdei rakodó létesítése tilos. (VA03).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

A kezelési egység olyan részei esetében, amelyek az erdészeti nyilvántartásban üzemtervezett erdőként szerepelnek, de valójában fátlan területek, indokolt a felülvizsgálat. A szóban forgó területrészekben tényleges növényzete jelölő élőhelynek (1530* kódú pannon szikes sztyeppék és mocsarak) minősül. Indokolt az erdőrészek határának a tényleges állapothoz való igazítása, a fátlan szikes élőhelyek erdősítési kötelezettséget nem eredeztető kategóriába való átvezetése.

(7) Kezelési, fenntartási javaslatok indoklása: A kezelési egység területén található élőhelytípusok huzamosabb legeltetéssel történő fenntartása a jövőben is megfelelően szolgálja azok fennmaradását. Legeltetés vagy kaszálás hiányában - részben inváziós fajok általi - cserjésedés,

erdősödés valószínűsíthető. A kezelési egység területe legeltetésre vagy kaszálásra különösebben érzékeny fajokat nem tartalmaz, ezért a közepes intenzitású legeltetés, vagy a kíméletes kaszálás folytatása mellett a terület állapota a jövőben is fenntartható. A kezelési egység területét hagyományosan legelőként hasznosítják, ami különösen az időszakosan vízzel borított területeken változatos mikroélőhelyeket hozott létre, ezért a legeltetéses használatnak a jövőben is indokolt elsőbbséget adni a kaszálással szemben.

KE-3 kezelési egység

A KE-3 kezelési egységhez az év nagy részében felszíni vízborítással jellemezhető mocsári élőhely tartozik, sűrű gyékényes-nádas növényzettel. A kezelési egység területén érdemi gazdálkodási tevékenység nem folyik.

(1) Meghatározása: Eutróf, gyékény fajok és nád által uralta mocsár.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): B1a
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok: -
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

A területen jelenleg érdemi gazdálkodás nem folyik, jelenlegi állapota csak korlátozott mértékű legeltetést tesz lehetővé, aminek folytatása a természetvédelmi célkitűzésekkel összeegyeztethető.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Nádgazdálkodás a területen tilos.(V55).
- A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos. (V07).
- Nyílt vízfelületek kialakítása legeltetéses állattartás segítségével. (V08).
- A területen szóró, vadetető, sózó, a vegetációs időszakban erdei rakodó létesítése tilos. (VA03).

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukció vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények, anyaggyerőhely kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési, fenntartási javaslatok indoklása: A kezelési egység területén található, meglehetősen tartós felszíni vízborítású eutróf gyékényes-nádas mocsár a jelölő vöröshasú unka (*Bombina bombina*) faj fontos élőhelye; vizes élőhelyként való fenntartása továbbra is indokolt. Területén jelenleg sem folyik nádgazdálkodás. Viszonylagos bolygatatlan állapotában az élőhely fenntartásához a legelőállatok kismértékű, vagy foltokban történő legelése - a zárt nádas ilyen módon foltokban való megnyitása révén - kedvező hatású.

KE-4 kezelési egység

A KE-4 kezelési egységhez ültetvénytípusú nemesnyáras fafajú erdőállományok tartoznak, ahol jelentős az agresszív terjedésre képes inváziós fásszárúak aránya. Mivel jelölő élőhely a kezelési egység területén nincsenek, a kezelési javaslatok középpontjában a szomszédos természetközeli élőhelyek védelme áll.

(1) Meghatározása: Nem őshonos fafajú, ültetvénytípusú, inváziós fajokkal fertőzött erdők.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S2; S2xS6; S6
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): T10
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A területen az erdő faanyagtermelést szolgáló gazdasági rendeltetésének korlátozását a természetvédelmi célkitűzések közvetlenül nem indokolják. A környező természetközeli élőhelyek védelme érdekében bizonyos gazdálkodási jellegű előírások javasolhatók.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban célállományként és elegyfaaként sem alkalmazható. (E65)
- A környező gyepterületek védelme érdekében törekedni kell az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok jelenlegi területen túli terjeszkedésének megakadályozására. Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú- és fásszárúak továbbterjedését lehetőleg mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) kell megakadályozni. (E69)
- A tűzpásztákon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról. (E71)
- Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedét is elpusztítják. (E75)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az erdő felújítása során javasolható táj- és termőhelyhonos fafajok alkalmazása, hazai nyárok, kocsányos tölgy főfafajú állomány kialakítása. A Csentréti-szivárgóba a belterület felől torkolló vízjogi engedéllyel nem rendelkező, az erdőn áthaladó árok esetében a végleges megszüntetés indokolt és javasolható.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési, fenntartási javaslatok indoklása: A kezelési egység területén található tájidegen fafajú erdőültetvények természetvédelmi értéke önmagában véve jelentéktelen. A nagy számú és jelentős borítású, intenzív terjedésre képes fa- és cserjefaj jelenléte komoly kockázatot jelent a környező gyepterületekre nézve. A kezelés elsődleges feladata ezért az inváziós fásszárúak terjedésének megakadályozása, másrészt minden olyan potenciális veszélyeztető hatás megakadályozása, amely a szomszédos természetközeli élőhelyeket érheti.

KE-5 kezelési egység

A KE-5 kezelési egységhez a Natura 2000 terület szegélyén található keskeny (5-8 méter széles), összességében is igen kis kiterjedésű, szántóként művelt területek tartoznak. A kezelési egység területe alkalmas a Natura 2000 terület és a környező szántók közötti fás-cserjés pufferzóna kialakítására, a kezelési javaslatok ennek kialakítását célozzák.

(1) Meghatározása: Szántóként hasznosított területek legelő művelési ágú területek szegélyén.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): T1
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok: -
- Natura 2000 élőhelyek: -

(4) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások:

- A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amelynek őshonos cserjékből vagy fákból álló sövény, illetve fasor kell legyen. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességét, kizárólag mechanikai eszközökkel, biztosítani kell. (SZ68).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén nem javasolható.

(3) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési, fenntartási javaslatok indoklása: A kezelési egységhez tartozó kis kiterjedésű szántóként használt területek - legfeljebb 8 méter szélességű sávok - hosszú ideje fennálló túlszántásból erednek. A további beszántások megakadályozására indokolt őshonos fafajú fa- és cserjesor telepítése, amely egyúttal mérsékli a szomszédos szántók felől érkező növényvédőszer átsodródást és tápanyagbeszivárgást.

KE-6 kezelési egység

A KE-6 kezelési egység területe nagyobb csatornát foglal magába, amelyekhez önálló gazdálkodási tevékenység nem kapcsolódik, ugyanakkor élőhelyi, ökológiai folyosó funkciója és a természetes élőhelyek vízgazdálkodására gyakorolt kulcsszerepe miatt természetvédelmi kezelési feladatok kapcsolódnak hozzá.

(1) Meghatározása: Nagyobb csatornák.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): BA
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok: -
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minősítésű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni. (V01).
- Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos. (GY115).

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó csatornán javasolható vízvisszatartó műtárgy létesítése, amelyek - nem meggátolva a tél végi, kora tavaszi illetve esetleg más időszakban fellépő belvítzöbbllet átvezetését - megakadályozza, hogy száraz időszakban a szikes élőhelyek fennmaradásához szükséges vízmennyiség eltávozzon a területről.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A csatornák nyomvonalán és a parti sávokon a mindenkori vízjogi engedélynek megfelelő működést biztosító fenntartási munkák elvégzése során a hínárkaszálást, nádvágást javasolt előnyben részesíteni a kotrással szemben. Az esetlegesen szükséges kotrásos karbantartást az élővilágot legkevésbé zavaró, a szaporodási és telelési időszakokkal legkevésbé átfedő, augusztus 1. és október 15. közötti időszakban javasolt elvégezni. Előnyben részesítendő a félszelvényű kotrás, az érintetlenül hagyott oldalon legkorábban 2 éves visszatérési idővel. A parti sáv rendezését szolgáló munkálatok időzítésére a június 15. – február 15. közötti, a meder növénytelenítésére június 15. – február 15. közötti időszak javasolható. Haváriaesetek esetében a fentieket nem szükséges figyelembe venni. A csatornák medrének kotrásából származó iszap parton történő deponálása nem javasolható, azt a területről szükséges elszállítani.

(7) Kezelési, fenntartási javaslatok indoklása: A kezelési egység területén vegyes, de természetközeli mocsári növényzetű, csatorna található. Mint vizes élőhely, a csatorna fontos élőhely a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) számára. A csatornatöltésen megfelelő kezelés hiányában elszaporodhatnak az inváziós fásszárú és lágyszárú növények, amelyek inváziós gócként veszélyeztetik a környező gyepeket; illetve árnyékolásukkal megakadályozhatják a csatorna mocsári növényzetének megfelelő kifejlődését.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az egyes kezelési egységekre specifikusan vonatkozó élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetben, a kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok összefoglalóan a következők:

A terület egészével kapcsolatban felmerülő élőhelyfejlesztési és rekonstrukciós igény a szomszédos szántók és általában a terület vízgyűjtője felől érkező szennyezés csökkentése. A viszonylag kis kiterjedésű Natura 2000 terület a közeli, magasabb fekvésű területek felszín alatti vizeinek lokális befogadója, ezért az onnan érkező tápanyag- és egyéb oldott szennyezőanyag anyag terhelés kedvezőtlenül befolyásolja a szikes élőhelyek állapotát. A szomszédos szántóterületek gyepesítésével, erdősítésével mérsékelhető a probléma és javítható a jelölő szikes élőhelyek állapota.

A területen áthaladó csatornán (Csentréti-szivárgó) javasolható vízvisszatartó műtárgy létesítése, amelyek - nem meggátolva a tél végi, kora tavaszi illetve esetleg más időszakban fellépő, a szikes élőhelyek szempontjából nem kedvező összetételű átfolyó belvítzöbbllet átvezetését - megakadályozza, hogy száraz időszakban a jelölő élőhelyek fennmaradásához szükséges

vízmenység eltávozzék a területről. A vízvisszatartás megvalósítása a csatornán csak - a jelen fenntartási terv keretein túlmutató - előzetes tervezés alapján lehetséges. A javasolt intézkedés a KE-6 kezelési egység területét érinti.

A Csentréti-szivárgóba a belterület felől torkolló vízjogi engedéllyel nem rendelkező árok esetében a végleges megszüntetés indokolt és javasolható. Az intézkedés a KE-4 kezelési egység területén javasolható.

A területen található ültetvényszerű nemesnyáras fafajú erdőterületek felújítása során javasolható táj- és termőhelyhonos fafajok alkalmazása, hazai nyárok, kocsányos tölgy főfafajú állomány kialakítása. Az intézkedés a KE-4 kezelési egység területén javasolható.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján.

A vöröshasú unka (*Bombina bombina*) esetében alapvető a vizes élőhelyek megfelelő vízellátásának fenntartása, és a természetes élőhelyek lehetőség szerinti folytonosságának, összeköttetésének biztosítása. Kiemelendő szempont a terület nagyobb csatornáinak fenntartási munkái során a faj védelmét is szolgáló kíméletes eljárások alkalmazása: A mindenkori vízjogi engedélynek megfelelő működést biztosító fenntartási munkák elvégzése során a hínárkaszállást, nádvágást javasolt előnyben részesíteni a kotrással szemben. Az esetlegesen szükséges kotrásos karbantartást az élővilágot legkevésbé zavaró, a szaporodási és telelési időszakokkal legkevésbé átfedő, augusztus 1. és október 15. közötti időszakban javasolt elvégezni. Előnyben részesítendő a félszelvényű kotrás, az érintetlenül hagyott oldalon legkorábban 2 éves visszatérési idővel. A javasolt intézkedések a KE-6 kezelési egység területét érintik.

Az ürge (*Spermophilus citellus*) állománya a kis populációméret és a rendelkezésére álló alkalmas élőhely viszonylag csekély kiterjedése miatt meglehetősen sérülékeny. A meglévő állomány érdekében ezért feltétlenül indokolt a rövid fűvű állapot fenntartását biztosító legeltetés folytatása, még akkor is, ha az az élőhelyként szolgáló (és jelölő élőhelynek minősülő) homoki legelő tekintetében kisebb foltokban, időszakosan túllegeléshez közeli állapotot teremt. A javasolt intézkedések a KE-1 kezelési egység területét érintik.

A tervezési területtel szomszédos nagy forgalmú műúton a jelölő fajok vonuló illetve kóborló példányainak gázolás általi pusztulásának megelőzésére indokolt 50 km/órás sebességkorlátozás érvényesítése a Natura 2000 területtel szomszédos útszakaszon. Mivel ez a szakasz mindössze 450 méter hosszúságú, és közvetlenül folytatása az 50 km/órás sebességkorlátozást jelentő lakott területen futó útszakasznak, a korlátozás nem jelent aránytalan terhet a főút gépjárműforgalma számára.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik. A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelyterképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó zoológiai felmérés 2013-ban készült el. A további kutatás és monitorozás tekintetében ezek eredményeit tekintjük alapállapotnak.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 5 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelyterképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelyek (1530* és 6260*) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű gyepekre vonatkozó módszertan.

A terület jelölő állatfajainak monitorozására az NBmR protokoll szerint 3 évente végzett felmérés javasolható. A kis állományméretű, ezért fokozottan sérülékeny ürge (*Spermophilus citellus*) esetében az egyévenkénti rendszerességgel elvégzett monitorozás is indokolt. A vöröshasú unka (*Bombina bombina*) esetében, amennyiben a háromévenkénti felmérésre kapacitáshiány miatt nincs lehetőség, akkor minimálisan az 5 évente, az élőhelyterképezéssel azonos ciklusokban végzett monitorozás javasolható.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer alapján a Kállósemjéni csordalegelő különleges jelentőségű természet-megőrzési terület három fizikai blokkban helyezkedik el (TW0Y7-2-11, TW257-9-11, TRKKR-9-11). A fizikai blokkok területnagyságának megközelítőleg 60 %-a mezőgazdaságilag támogatható területre esik, melyre agrártámogatás igényelhető.

MEPAR Blokkazonosító	teljes terület (ha)	támogatható terület (ha)	KAT
TW0Y7-2-11	20,58	14,72	-
TW257-9-11	5,77	5,51	-
TRKR7-9-11	7,49	0,00	-

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS)

A támogatás mértékéről évente a Vidékfejlesztési Miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatási összeg megközelítőleg 65.000 Ft/ha/gazdálkodási év. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008.(IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszereit tartalmazza.

Agrár- környezetgazdálkodási támogatás (AKG)

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Miniszter által kiadott miniszteri rendelet szabályoz. Jelenlegi, 2009. és 2014. közötti időszakban a 61/2009. (V.14.) FVM rendelet hatályos. Jelen Natura 2000 területen a támogatási rendelet gyeppasztorosítás irányú horizontális célprogramjai vehetőek igénybe, ugyanis a Kállósemjéni csordalegelő különleges természet-megőrzési terület nem esik bele Magas Természeti Értékű Területek zónalehatárolásaiba. Szakembereink álláspontja szerint a terület hosszú távú fenntartásához elegendőek a horizontális célprogramokban elérhető kiegészítő támogatások. Az elérhető támogatás mértéke az extenzív gyeppasztorosítás célprogramban legeltetési hasznosítás esetén 77 Eurónak megfelelő forintösszeg, kaszálási hasznosítás esetén 40 Eurónak megfelelő forintösszeg. Ökológiai gyeppasztorosítás célprogramban legeltetési hasznosítás esetén 85 Eurónak megfelelő forintösszeg, kaszálási hasznosítás esetén 48 Eurónak megfelelő forintösszeg érhető el.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéért igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

Tekintettel arra, hogy a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a gyepterületekre vonatkozóan, a 128/2007. (X.31.) FVM rendelet alapján a Natura 2000

gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás vehető igénybe, melynek értéke 38 EUR/ha évente.

Ehhez hasonlóan, a Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából a 41/2012 (IV. 27.) VM rendelet alapján a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, mely az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente 40-230 EUR/ha lehet.

Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások

Az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok közül az ország egész területén (a támogatható területeken) igénybe vehető *horizontális szántóföldi, gyepgazdálkodási és ültetvény célprogramok* érhetőek el a 61/2009. (V.14.) FVM rendelet jelenleg hatályos rendelkezései alapján.

Az erdőterületekre vonatkozóan az erdő-környezetvédelmi célprogramok kifizetései vehetők igénybe a 124/2009. (IX.24.) FVM rendelet alapján.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások

A 33/2008. (III.27.) FVM rendelet alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

A Kállósemjéni Csordalegelő területéhez tartozó gyepeken egyetlen gazdálkodó érintett, a rendelkezésre álló forrásokat - beleértve a Natura 2000 területekre vonatkozó kompenzációs támogatást - igénybe veszi, az előírásoknak megfelelő gazdálkodást végez. A területen érintett erdőgazdálkodó az erdőkhöz kapcsolódó, fent felsorolt, az erdőket érintő támogatásokról a Natura 2000 fenntartási terv kommunikációs folyamata során értesült.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gye- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés. Látható azonban, hogy jelenleg nincsen hatályban szántó és halastó művelési ágú, valamint egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (láprét, vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés. Ebből adódóan ezekre a területekre csupán az egyéb földhasználati korlátozások (nitrát területekre, védett területekre vonatkozó) vannak érvényben, speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések nincsenek.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyepek természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak (egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek). A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A Kállósemjéni Csordalegelő fenntartási tervének tanulságai alapján az agrártámogatási rendszer módosításával, bővítésével, kiegészítésével kapcsolatban a javaslatok két szintre bontva képzelhetők el:

Kötelező szint: A terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében szükséges tevékenységek, amelyeket minden Natura 2000 földhasználóra kötelező érvényűen szükséges érvénybe léptetni. Ez a kötelező földhasználati szabályok kibővítésével, illetve a meglévő szabályok módosításával/összehangolásával, és a hozzájuk kapcsolódó kompenzációs kifizetések megváltoztatásával léptethető életbe. A Kállósemjéni Csordalegelő Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

A gyepeként nem hasznosítható vizes élőhelyek (mocsarak, lápok) területén a vízelvezetés, a feltörés, trágyakiszórás, szálás takarmány tárolásának tilalma, és az inváziós fajoktól való mentesítési kötelezettséget szolgáló eszközök.

Önkéntes szint: A terület természeti állapotának javítását szolgáló eszközök, amelyek az egyes területek, kezelési egységek sajátosságainak megfelelően önkéntes vállalat alapján ösztönzik a területhasználót az élőhelyek állapotának javítására, a közösségi jelentőségű fajok populációinak erősítésére. Ezek az eszközök ilyen értelemben átmenetet mutatnak az élőhelyfejlesztési-élőhelyrekonstrukciós támogatások irányába, de nem jelentenek olyan mértékű beavatkozást, ami kifejezetten nagy beruházási igényűek.

A Kállósemjéni Csordalegelő Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

Az elnadasodott szikes tavak legeléssel történő megnyitását, legelőtő kialakítását szolgáló eszközök.

A jelenlegi támogatási rendszer nem teszi érdekeltté a gazdálkodókat a nem hasznosított mezőgazdasági területek megőrzésében, hanem jellemzően azok eltüntetésére ösztönöz.

Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyekben korábban sosem folytattak gyeptámogatást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is.

A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatos pályázat nincs folyamatban, sem tervezési fázisban.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Ld. a 3.4.2. pont alatti táblázatban.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszközök:	A kommunikáció címzettjei:	Időpont, helyszín	Egyéb információ
a) terepbejárás	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.12.16. Kállósemjén	Résztevők száma: 9
b) falufórum	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.12.16. Kállósemjén	Résztevők száma: 10
d) önkormányzati közzététel	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.12.16. - 2014.01.02. Kállósemjén	Kifüggesztés darabszáma: 1
e) honlap	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok	2013.11.14- től folyamatosan	http://www.emisszio.hu/n2 + facebookon megosztva

<i>Felhasznált kommunikációs eszközök:</i>	<i>A kommunikáció címzettjei:</i>	<i>Időpont, helyszín</i>	<i>Egyéb információ</i>
	o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság		
f) érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok	2013.12.06. 2013.12.07.	Kiküldött levelek darabszáma: 24
h) sajtóesemény (sajtótájékoztató, sajtókonferencia)	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.12.11.	http://www.nyirseghir.hu/vadon/_misszio/mar_v_elemezhetoe_k_a_natura_2000_teruletek_fenn_tartasi_tervei/23359 + 15 facebook ajánlás

A társadalmi egyeztetés szervezése, lebonyolítása, tartalma és eredménye:

1. Falufórum időpont és helyszín egyeztetés történt Kállósemjén Nagyközség Önkormányzatával.
2. A fenntartási tervet letölthetővé tettük és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációt végző szervezet honlapján.
3. A fenntartási tervek véleményezhetőségéről cikk jelent meg a Nyírség hír (www.nyirseghir.hu) térségi hírportálon.
4. A fórumot és terepbejárást megelőzően frekventált pontokon (polgármesteri hivatalok hirdető táblái, művelődési házak, boltok stb.) 6 plakát lett kihelyezve Kállósemjénben. A plakát a fenntartási tervek véleményezhetőségére hívta fel a figyelmet, tartalmazta a letöltési lehetőséget, a fórum és terepbejárási időpontját és helyszínét, a véleményezés határidejét, az érintett célcsoportok felsorolását, az érintett helyrajzi számokat, az érintett Natura 2000 terület térképi megjelenítését, valamint az elérhetősegeket és a kötelező arculati elemeket.
5. Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról postai levélben (és/vagy kisebb részben e-mailben) is értesítésre került. A levél a plakáthoz hasonló tartalommal, szükség szerint a célcsoportok szerinti egyedi összeállítással került kiküldésre. A címzettek köre (amennyiben egy sor alatt több címzett van, akkor zárójelben a kiküldött levelek darabszáma) a következő volt:
  - o Érintett önkormányzat
  - o Natura 2000 támogatást 2010-2013 között igénybe vevő helyben élő gazdálkodók (1 levél).
  - o Azon földrészletek tulajdonosai, amelyek a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást

hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt területek tekintetében (2 levél, az értesített tulajdonosok az összes terület 88,5%-át fedik le).

- o Érintett falugazdász
  - o Kállay Vadásztársaság (Kállósején)
  - o Nyírségi Vízgazdálkodási Társulat
  - o Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal
  - o Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
  - o Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
  - o Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
  - o Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
  - o Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
  - o Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal
  - o Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal, Örökségvédelmi Osztály
  - o Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda
  - o Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
  - o Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság
  - o Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
  - o Nemzeti Földalapkezelő Szervezet
  - o Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda
  - o Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
  - o Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kirendeltség
  - o Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Igazgatóság
  - o Vadásztársaságok Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége
6. A plakátokon és a levelekben jelzett időpontban és helyszínen megtartásra került a falufórum, melyről emlékeztető és fotódokumentáció készült. A fórumon 10 fő vett részt.
7. A plakátokon és a levelekben jelzett időpontban és helyszínen megtartásra került a terepbejárás, melyről jegyzőkönyv és fotódokumentáció készült. A terepbejáráson 9 fő vett részt.

8. Az érintett önkormányzat (Kállósemjén) 15 napra kifüggesztette a fenntartási tervet.
9. A beérkezett véleményeket és észrevételeket egy táblázatban összefoglaltuk, és megküldtük a tervekészítőnek, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságnak, valamint a területileg illetékes természetvédelmi őrnök.

A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

A területen található erdőállománnyal kapcsolatos kezelési javaslatokat a tervekészítő az erdőgazdálkodóval való egyeztetés alapján véglegesítette.

A társadalmi egyeztetés során a gazdálkodók említettek olyan veszélyeztető tényezőket (hulladék elhelyezés, illegális fakitermelés), amelyek a fenntartási terv egyeztetési verziójában nem szerepeltek, így ezeket a végleges változatában a tervekészítő feltüntette.

Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság levélben érkezett vízvisszatartásra vonatkozó észrevételeik fenntartási tervbe illeszkedő részét a megfelelő fejezetekbe a tervező beépítette. Az érintett csatornák fenntartási munkálataival kapcsolatos javaslatukat a Natura 2000 célokkal összeegyeztethető formában építette be.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan?
Kállósemjén Nagyközség Önkormányzata	<ul style="list-style-type: none"> ▪ plakát ▪ levél értesítés ▪ sajtómegjelenés ▪ önkormányzati kifüggesztés 	igen (egyeztetési igény)	telefon, e-mail	a tervet érintő észrevétel nem érkezett	-
Tulajdonosok, vagyongazdálkodók	<ul style="list-style-type: none"> ▪ plakát ▪ levél értesítés ▪ sajtómegjelenés ▪ önkormányzati kifüggesztés 	igen	fórumon megjelentek	igen)	A területen található erdőállománnyal kapcsolatos kezelési javaslatokat a tervekészítő az erdőgazdálkodóval való egyeztetés alapján véglegesítette. A veszélyeztető tényezők kiegészítésre kerültek.
Kállay Vadásztársaság	<ul style="list-style-type: none"> ▪ plakát ▪ levél értesítés ▪ sajtómegjelenés ▪ önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Érintett falugazdász	<ul style="list-style-type: none"> ▪ plakát ▪ levél értesítés ▪ sajtómegjelenés 	nem	-	-	-

	▪ önkormányzati kifüggesztés				
Nyírségi Vízgazdálkodási Társulat	▪ levél értesítés ▪ sajtómegjelenés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Kormányhivatal	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	igen (nem jogosult eljárni)	levélben	-	-
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	igen (észrevétellel nem él)	e-mailben	-	-
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Kormányhivatal, Földhivatal	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal, Örökségvédelmi Osztály	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	igen (nem illetékes eljárni)	levélben	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály, Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Területi Iroda	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Felső-Tisza-vidéki	▪ levél értesítés	igen	igen	-	-

Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	▪ önkormányzati kifüggesztés	(a tervet elfogadásra javasolják)			
Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	igen	levélben, e-mailben	igen	A vízvisszatartásra vonatkozó észrevételeik fenntartási tervbe illeszkedő részét a megfelelő fejezetekbe beépítette. Az érintett csatornák fenntartási munkálataival kapcsolatos javaslatukat a Natura 2000 célokkal összeegyeztethető formában építette be.
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	igen	fórumon és terepbejáráson megjelentek, írásban javasoltak	igen	Véleményüket a szakmai tervező figyelembe vette
Nemzeti Földalapkezelő Szervezet	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kirendeltség	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Igazgatóság	▪ levél értesítés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-
Vadásztársaságok Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége	▪ levél értesítés ▪ sajtómegjelenés ▪ önkormányzati kifüggesztés	nem	-	-	-